

ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕਤਾ, ਸਰਬ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸਰਬਸ਼ਕਤੀਮਾਨਤਾ

ਰੋਮੈਂਡ ਸੀ. ਕੋਲਸੀ

‘ਭਲਾ, ਤੂੰ ਖੋਜ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਲੱਭ ਸਕਦਾ ਹੈਂ, ਜਾਂ ਸਰਬਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨਤਾਈ ਤੀਕ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈਂ? ਉਹ ਅਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਹੈ, ਤੂੰ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈਂ? ਉਹ ਪਤਾਲ ਤੋਂ ਡੂੰਘਾ ਹੈ, ਤੂੰ ਕੀ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈਂ? ਉਸਦਾ ਨਾਪ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਲੰਮਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਚੌੜਾ ਹੈ’ (ਅੱਯੂਬ 11:7-9)।

ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਤੇ ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਅਨੰਤਕਾਲ ਤਕ ਭਰ ਜਾਣਗੇ। ਯਕੀਨਨ, ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਨਾਸਵਾਨ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਨਾਕਾਮੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ‘ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜ਼ਾਹਿਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਬਲਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਹੱਦਾਂ ਕਰਕੇ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨ ਤੇ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰ ਆਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਕ ਹੱਦ ਤਕ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੈਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪਾ ਲੈਣਾ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 17:3)। ਸਾਡਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਖੁਦਾ ਨਾਲ ਹੋਰ ਬੇਹਤਰ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਣੀ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਸਦੀਆਂ ਸੰਪੂਰਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਤੇ ਸਮਝਣਾ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਹੈ।

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰੋਲੈਂਡ ਹਿਲ ਨਾਂਅ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਇਕ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਪਿਆਰ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਚਾਨਕ ਰੁਕ ਕੇ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸੁਰਗ ਵੱਲ ਚੁੱਕ ਕੇ ਆਖਿਆ, ‘ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚਲੀ ਨਿੱਕੀ ਤੋਂ ਨਿੱਕੀ ਮੱਛੀ ਨੇ ਵੀ ਕਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਆਪਣੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਮੈਂ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਚੁੱਭੀ ਲਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸਦੇ ਨਾ ਗਹਿਰਾਈ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਦੇ ਸਮਝ ਨਾਪ ਨਹੀਂ ਸਕਾਂਗਾ।’ ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਉਵੇਂ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਨੋਖੇ ਉਸਤਤ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੀ: ‘ਵਾਹ, ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਧਨ ਅਤੇ ਬੁੱਧ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਕੇਡਾ ਡੂੰਘਾ ਹੈ! ਉਹਦੇ ਨਿਆਉਂ ਕੇਡੇ ਅਣਲੱਭ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਰਾਹ ਕੇਡੇ ਬੇਖੋਜ ਹਨ!’ (ਰੋਮੀਆਂ 11:33)।

ਖੁਦਾ ਦੇ ਬੇਹੱਦ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ‘ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਭੂ ਮਹਾਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਹੈ, ਉਹਦੀ ਸਮਝ ਦਾ ਕੋਈ ਪਾਗਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ’ (ਜ਼ਬੂਰ 147:5)। ‘ਪਾਗਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ’ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੱਦ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਦੀ ਕੰਪਾਸ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਅਪਰੰਪਾਰ ਹੈ। ਉਹਦੀ

ਮਹਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਖੁਦਾ ਦਾ ਪਿਆਰ, ਦਇਆ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਆਦਿ ਕੁਝ ਗੁਣ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਾਂ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਉਸਦੇ ਦੂਜੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਸਦੇ ਕੁਝ ਨਿਰੰਕਾਰ ਗੁਣਾਂ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਅਧੂਰੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਜਿਹਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੇ ਅਧੂਰੇ ਹੋਣ ਨੂੰ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸਰਬ ਵਿਆਪਕਤਾ

ਆਓ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਗੁਣ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ 'ਸਰਬ ਵਿਆਪਕਤਾ' ਆਖਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵਚਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਪਰ ਪੂਰੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਇਹ ਤੱਥ ਸਿਖਾਇਆ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਹਰ ਥਾਂ ਹੈ। ਦਰਸ਼ਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਸਰਬਵਿਆਪਕ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਥਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਿਦੂਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਸੀਂ ਵਜੂਦ ਦੀਆਂ ਦੋ ਈਕਾਈਆਂ ਭਾਵ ਖੁਦਾ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਜੋ ਖੁਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਭ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਸਰਬਵਿਆਪਕਤਾ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ, ਭਾਵ ਇਕ ਇਕਾਈ ਦੂਜੀ ਇਕਾਈ ਭਾਵ ਰਚਨਾ ਦੇ ਸਭ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਮਿਲ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਹਰ ਥਾਂ ਹੈ। ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਰ ਥਾਂ ਉਹਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਹਰ ਥਾਂ ਹੈ। ਪੌਲਸ ਨੇ ਏਥਨ ਅਤੇ ਅਰਿਯੁਪਗੁਸ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਖੁਦਾ 'ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ' (ਰੋਮ 17:27)। ਉਹ ਧਰਤੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਿਸੇ ਬਸ਼ਰ ਦੇ ਓਨਾ ਹੀ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਸਾਡੇ। ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦੁਆ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਰੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਲ ਵੀ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਪਾਓ। ਖੁਦਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਲਈ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਤੋਬਾ ਕਰਨ, ਦੀਨ ਹੋਣ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਆਉਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਵਰਗੇ ਹੋਣਾ, ਜਦਕਿ ਇਹਦੇ ਉਲਟ ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਉਹਦੇ ਵਰਗੇ ਨਾ ਹੋਣਾ।

ਤੁਸੀਂ ਕਹੋਗੇ, 'ਭਲਾ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਤਾਂ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਹੈ?' ਹਾਂ, ਪਰ ਉਹ ਸਿਰਫ ਉੱਥੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। 'ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਵਾਕ ਹੈ, ਕੀ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੜਦੇ ਵਿਚ ਲੁਕਾ ਲਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਨਾ ਵੇਖਾਂ? ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਵਾਕ ਹੈ। ਕੀ ਅਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਭਰੇ ਹੋਏ?' (ਯਿਰਮਿਯਾਹ 23:24)। ਸੁਲੇਮਾਨ ਨੇ ਆਖਿਆ, 'ਵੇਖ, ਸੁਰਗ ਸਗੋਂ ਸੁਰਗਾਂ ਦੇ ਸੁਰਗ ਤੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲ ਸਕੇ, ਫਿਰ ਕਿਵੇਂ ਇਹ ਭਵਨ ਜੋ ਮੈਂ ਬਣਾਇਆ?' (1 ਰਾਜਿਆਂ 8:27)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਵੀ ਸਿਖਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਖੁਦਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਇਕ ਥਾਂ ਮਹਿਦੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 4:24)। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਖੁਦਾ ਤਾਂ ਹਰ ਥਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਥਾਂ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖੁਦਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਚੱਕਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਤਾਂ ਹਰ ਥਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਘੇਰਾ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਖੁਦਾ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ ਸਬੰਧ ਦੱਸਣ 'ਸਰਬ ਵਿਆਪਕਤਾ' ਅਤੇ 'ਸ੍ਰੇਸ਼ਠਤਾ' ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵਜੂਦ ਦੀਆਂ ਦੋ ਇਕਾਈਆਂ, ਖੁਦਾ ਅਤੇ ਰਚਨਾ (ਭਾਵ ਖੁਦਾ ਅਤੇ ਜੋ ਖੁਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। 'ਸ੍ਰੇਸ਼ਠਤਾ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੂਜੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਾਈ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ ਭਾਵ ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਇਸ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 'ਸਰਬਵਿਆਪਕਤਾ' ਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਇਹੀ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਆਪਣੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਰਬਵਿਆਪਕਤਾ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੇ ਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਯਸਾਯਾਹ ਨੇ ਖੁਦਾ ਨੂੰ 'ਮਹਾਨ ਅਤੇ ਉੱਤਮ ਪੁਰਖ ਜੋ ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਹੈ' (ਯਸਾਯਾਹ 57: 15) ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 'ਪਹਾੜ ਦੇ ਉਤਪਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ' ਵਜੂਦ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਆਖਿਆ ਕਿ 'ਆਦਿ ਤੋਂ ਅੰਤ ਤੀਕ ਤੂੰ ਹੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਹੈਂ' (ਜ਼ਬੂਰ 90:2)। ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਦੀ ਹੱਦ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਨੰਤਕਾਲ ਵਿਚ ਵੱਸਦਾ ਹੈ! ਉਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਉਸ ਕਾਲ ਵਿਚ ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਭੂਤਕਾਲ, ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਕਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ।

ਸਰਬ ਗਿਆਨਤਾ

ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਰਬਵਿਆਪਕਤਾ ਨਾਲ ਸਰਬਗਿਆਨਤਾ ਭਾਵ ਸੰਪੂਰਣ ਗਿਆਨ ਦਾ ਤੱਥ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰਬ ਵਿਆਪਕਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਰਬਗਿਆਨਤਾ; ਸਰਬਗਿਆਨਤਾ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਰਬਵਿਆਪਕਤਾ ਵੀ ਆਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਖੁਦਾ ਸਭ ਦੇ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। ਉਹਦਾ ਕਾਮਲ ਮਨ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਬਗ਼ੈਰ ਜਾਣੇ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਖੁਦਾ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣੇ ਬਗ਼ੈਰ ਸਰਬਵਿਆਪਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜ਼ਬੂਰ 139 ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹਰ ਥਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੰਸਾਰ ਅਤੇ ਅਨੰਤਕਾਲ ਵਿਚ ਹਰ ਥਾਂ ਹੈ। ਜੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚ ਸਕਦਾ, ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਹਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਭੱਜ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਵਜੂਦ ਦੀਆਂ ਦੋ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਖੁਦਾ ਦੂਜੀ ਇਕਾਈ ਭਾਵ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸੰਪੂਰਣ ਗਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖੁਦਾ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।

ਸਾਰਾ ਇਨਸਾਨੀ ਗਿਆਨ ਅਧੂਰਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਨਿੱਕੀ ਤੋਂ ਨਿੱਕੀ ਹੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਕਫ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਿਸ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਰਬਗਿਆਨਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਾਸਤੇ ਸਾਡਾ ਤਜਰਬਾ ਸਾਡੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਾਰੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸਾਰਾ ਗਿਆਨ ਖੁਦਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਅਤੇ ਮੂਰਖਤਾ ਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁੱਧਵਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵੀ ਉਸ ਸਰਬ ਗਿਆਨੀ ਖੁਦਾ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਰਬਗਿਆਨਤਾ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਭੂਤਕਾਲ, ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਕਾਲ ਸਭ ਦਾ ਇੱਕੋ ਵੇਲੇ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ।

“ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਖੁਦਾ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ” (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 15: 18; KJV)। ਖੁਦਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ਕਿੰਨਾ ਵਿਆਪਕ ਹੈ! ਪਤਰਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਤੂੰ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦਾ ਹੈ” (ਯੂਹੰਨਾ 21: 17)। ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ “ਉਹ ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਤੀਕ ਨਿਗਾਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਅਕਾਸ਼ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਹੈ ਉਹ ਵੇਖਦਾ ਹੈ” (ਅੱਯੂਬ 28: 24)। ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਯਸਾਯਾਹ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ “ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਉਂ ਲੈ ਲੈ ਕੇ ਪੁਕਾਰਦਾ ਹੈ” (ਯਸਾਯਾਹ 40: 26)। ਖੁਦਾ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡਾ ਖੁਦਾ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਜੋ ਭੂਤਕਾਲ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ। ਸਗੋਂ ਉਸਦਾ ਗਿਆਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਵੀ ਉਵੇਂ ਹੀ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਸਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਚਰਜ ਕੰਮ ਸੂਰ ਅਤੇ ਸੈਦਾ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਦੇ ਲੋਕ ਤੌਬਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ (ਮੱਤੀ 11: 21)। ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀ ਹੈ?

ਯਹੋਵਾਹ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਭਨੀ ਥਾਈਂ ਲੱਗੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਬੁਰੇ ਭਲੇ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਤੱਕਦੀਆਂ ਹਨ (ਕਹਾਉਤਾਂ 15: 3)।

ਅਤੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਉਸ ਤੋਂ ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਜਿਹਨੂੰ ਅਸੀਂ ਲੇਖਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਉਹਦੇ ਨੇਤਰਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਨੰਗੀਆਂ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 4: 13)।

ਇਕ ਮੌਕੇ ਤੇ ਖੁਦਾ ਕੋਲੋਂ ਦੁਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ “ਤੂੰ ਜੋ ਸਭ ਦੇ ਮਨ ਜਾਣਦਾ ਹੈ” (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 1: 24)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਤਕ ਗਿਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਡਿੱਗਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਚਿੜੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਮੱਤੀ 10: 29, 30)। ਉਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵੀ ਯਕੀਨ ਦੁਆਇਆ ਹੈ ਕਿ “ਤੁਹਾਡਾ ਪਿਤਾ ਤੁਹਾਡੇ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ” (ਮੱਤੀ 6: 8)। ਖੁਦਾ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਰਬਸ਼ਕਤੀਮਾਨਤਾ

ਜਦੋਂ ਅਬਰਾਹਾਮ ਨੜ੍ਹਿੱਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦਰਸ਼ਣ ਦੇ ਕੇ ਆਖਿਆ ਸੀ, “ਮੈਂ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹਾਂ” (ਉਤਪਤ 17: 1)। ਇਸ ਨਾਂਅ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਦੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਅਬਰਾਹਾਮ ਨੂੰ ਸੰਤਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸ ਵਾਅਦੇ 'ਤੇ ਸਾਰਾਹ ਦੇ ਹੱਸਣ ਤੋਂ ਬਾਦ, ਖੁਦਾ ਨੇ ਅਬਰਾਹਾਮ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ, “ਭਲਾ ਯਹੋਵਾਹ ਲਈ ਕੋਈ ਕੰਮ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ?” (ਉਤਪਤ 18: 14)। ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਖੁਦਾ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਨਹੀਂ!” ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਉਹਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, “ਖੁਦਾ ਤੋਂ ਸੱਭੋ ਕੁਝ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ” (ਮੱਤੀ 19: 26)। ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਨੇ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਣ ਦੇ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਹੋਣ ਲਈ ਚੁਣ ਲਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ, “ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵਚਨ ਖੁਦਾ ਦੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਨਾ ਹੋਵੇਗਾ” (ਲੂਕਾ 1: 37)।

ਅਚਰਜ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਸਮਰੱਥਾ ਸਾਬਿਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗ ਨਾਲ ਸ਼ਦਰਕ, ਮੇਸ਼ਕ ਅਬੇਦਨਗੋ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਲਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦੇਣ ਦੀ, ਕੁਹਾੜੀ ਨੂੰ ਚਪਟਾ ਕਰਨ ਦੀ, ਤੂਫਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਅੰਗੂਰੀ ਮੈਅ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਸੀ। ਖਾਲੀਪਨ ਤੋਂ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਉਹਦੀ ਬੇਹੱਦ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਦੇ ਹੱਥ ਦੀ ਕਾਰੀਗਰੀ ਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਹਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਕੁਦਰਤ ਇਤਹਾਸ ਵਿਚ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਵਿਚ ਵੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖੁਦਾਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉ ਇਹ ਸੀ, ‘‘ਜਿਹੜਾ ਉਹਨੇ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਦ ਉਸਨੂੰ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸੁਰਗੀ ਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਬਹਾਲਿਆ’’ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 1:20)।

ਸਰਬਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਰਬਵਿਆਪਕਤਾ ਅਤੇ ਸਰਬਗਿਆਨਤਾ ਨਾਲ ਡੂੰਘਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਥਾਂ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣ ਲੈਣ ਅਤੇ ਹਰ ਥਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਯੋਗ, ਭਰਪੂਰ ਅਤੇ ਹਰ ਕੰਮ ਵਿਚ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰਬਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਵੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਉਹਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਇਨਸਾਨੀ ਇਤਹਾਸ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਹੈ। ਉਹਦਾ ਸੁਭਾਉ ਅਤੇ ਚਰਿਤਰ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖੇ, ਉਹਦੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜੋ ਵੀ ਮੰਗੇ, ਉਹ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਖੁਦਾ ਦਾ ਬਿਆਨ

ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਕੁਝ ਆਇਤਾਂ ਇਸ ਪਾਠ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀਆਂ ਫ਼ਰਕ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਖੁਦਾ ਹਰ ਥਾਂ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂ ਜਾਂਦੇ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵ ਹੋਵੇ? ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਾਗ-ਏ-ਅਦਨ ਵਿਚ ਚੱਲਦਾ ਫਿਰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਬਾਬਲ ਦਾ ਬੁਰਜ ਬਣਨ ਸਮੇਂ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰ ਆਇਆ, ਉਸਨੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਰੂਬਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿਯੋਨ ਵਿਚ ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਖੁਦਾ ਸਥਾਨਿਕ ਖੁਦਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਖਾਈ ਉਹ ਸਥਾਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਥਾਂ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਕੇਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਖੁਦਾ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਖੁਦਾਈ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਸੰਕੇਤਿਕ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾਂ ਨੂੰ ‘‘ਮਨੁੱਖੀਕਰਨ’’ ਭਾਵ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਆਖਦੇ ਹਨ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੇ ਜਿਸਮਾਨੀ ਅੰਗ ਹੋਣ ਜਾਂ ਇਨਸਾਨੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹੀ ਗੱਲ ਸੱਚ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਚਿਹਰਾ, ਅੱਖਾਂ, ਨਾਸਾਂ, ਬਾਹਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹਦੀ ਸੁਹਾਵਨੀ ਮਹਿਕ ਲੈਣ ਲਈ, ਹੱਸਣ ਲਈ, ਪਛਤਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨਾਲ ਈਰਖਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖਰ-ਅੱਖਰ ਕਰਕੇ ਨਾ ਸਮਝੀਏ। ਖੁਦਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੁਣ ਜਾਂ ਖੁਬੀ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਣ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖੀਏ। ਪਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਕੇਤਿਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ

ਖੁਦਾਈ ਵਰਤਾਉ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਮਾਨਤਾ ਵੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਅਧਾਰਿਤ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਅੱਖਰ-ਅੱਖਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਜੇ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖਰ-ਅੱਖਰ ਲੈਂਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੇ ਪਰ ਅਤੇ ਖੰਭ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕ ਰੁੱਖ ਹੈ ਜਿਸਦੀਆਂ ਟਹਿਣੀਆਂ ਫੈਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸਦਾ ਚਿੱਤਰਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਵਿਹਾਰਕ ਮਹੱਤਤਾ

ਖੁਦਾ ਦੇ ਅਸੀਮਿਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਤਸੱਲੀ ਅਤੇ ਸੰਤੋਖ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਹਰ ਥਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਵਕਤ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਨਾਸਤਿਕ ਐਨਥਨੀ ਕੋਲਿੰਸ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਇਕ ਸਿੱਧੇ ਸਾਦੇ ਪੇਂਡੂ ਨਾਲ ਹੋ ਗਈ ਜੋ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ‘‘ਤੁਸੀਂ ਚਰਚ ਕਿਉਂ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ?’’ ਕੋਲਿੰਸ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ। ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ, ‘‘ਖੁਦਾ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ।’’ ਕੋਲਿੰਸ ਨੇ ਮਜ਼ਾਕ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ, ‘‘ਜਿਸ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਬੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹੋ ਉਹ ਵੱਡਾ ਖੁਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛੋਟਾ?’’ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸਦੀ ਉਹਨੂੰ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ‘‘ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ, ਉਹ ਐਨਾ ਵੱਡਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਕਾਸ਼ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਐਨਾ ਛੋਟਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ।’’ ਕੋਲਿੰਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮਨ ਤੇ ਖੁਦਾ ਬਾਰੇ ਇਸ ਅਸਾਨ ਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਜਵਾਬ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤਾ ਅਸਰ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਖੁਦਾ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਉਹ ਹਰ ਥਾਂ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਰ ਦੁੱਖ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੈ। ‘‘... ਪ੍ਰਭੂ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੋ, ...’’ (ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ 4:5, 6)। ਅਸੀਂ ਸਦਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਅਸਲੀ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਸਾਂਝ ਦਾ ਅਨੰਦ ਕਿਤੇ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਜੇ ਅਸੀਂ ਖੁਦਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਵੱਡਾ ਗਿਆਨ ਸਾਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਅਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਮੇਰਾ ਭਾਰ, ਮੇਰੀਆਂ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਹੱਸਣ, ਮੇਰੇ ਰੋਣ, ਮੇਰੇ ਦੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਨੂੰ, ਮੇਰੇ ਕਸ਼ਟ ਅਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਖੁਦਾ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਮੇਰੀਆਂ ਸਭ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਮਹਾਨ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਉਹ ਦੁਆ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਵੇਂ ਹੀ ਕਰੇਗਾ। ਸਾਡਾ ਖੁਦਾ ‘‘ਅਜਿਹਾ ਸਮਰਥ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਅਸੀਂ ਮੰਗਦੇ ਜਾਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਅੱਤ ਵਧੀਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਪੋਹਿੰਦੀ ਹੈ’’ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 3:20)।

ਖੁਦਾ ਦੀ ਅਸੀਮਿਤਤਾ ਨਾਲ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਡਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਹਰ ਥਾਂ ਹੈ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਸਾਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਹਾਨ ਸੱਚਾਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਟ ਇਨਸਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਯੁੱਗਾਂ ਯੁੱਗਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਖੁਦਾ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਭੱਜਣ ਦੀ ਹਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਉਦੋਂ ਵੀ ਮੂਰਖਤਾ ਭਰੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਦਮ ਤੇ ਹੱਵਾ ਨੇ ਅਦਨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ

ਲੁਕਾਇਆ ਸੀ (ਉਤਪਤ 3:8)। ਖੁਦਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਉਦੋਂ ਵੀ ਬੇਕਾਰ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਯੂਨਾਹ ਲਈ ਖੁਦਾ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਸੀ (ਯੂਨਾਹ 1:3)। ਅੱਜ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ਼ੱਕ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਜੂਦ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਤੋਂ ਭੱਜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਨਾਸਤਿਕਾਂ ਲਈ ਖੋਜ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦ ਤਕ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਾਬਿਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਨਾਸਤਿਕ ਆਖਦਾ ਹੈ, ‘‘ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਕਿ ਖੁਦਾ ਹੈ ਵੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।’’ ਦੂਸਰੇ ਲੋਕ ਜਾਤੀ ਅਨੰਦ ਲਈ ਖਾਣ, ਪੀਣ ਅਤੇ ਭੋਗ ਵਿਲਾਸ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ, ‘‘ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਸਭ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰੀਏ?’’ ਕੁਝ ਲੋਕ ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਨੀਚ ਅਤੇ ਗਿਰੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਦੂਜੇ ਲੋਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕ ਤਾਂ ਹਨ ਪਰ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਖੁਦਾ ਦੇ ਬਗ਼ੈਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕੁਧਰਮੀ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਨਾ ਤਾਂ ਆਸਤਿਕ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਮਿਕ। ਉਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਔਸਤਨ ਲੋਕ ਹਨ, ਜੋ ਕਦੇ ਵਚਨ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ। ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਕਸ਼ਟ ਵੇਲੇ ਹੀ ਦੁਆ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਦੁਆ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜਾਤੀ ਅਨੰਦ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਦਿਨ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਆਸਤਿਕ ਲੋਕ ਆਖਦੇ ਤਾਂ ਹਨ ਕਿ ਖੁਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਆਖ ਰਹੇ ਹੋਣ ਕਿ ਖੁਦਾ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਖੁਦਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਭੱਜਣ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹ ਰਹਿਣ ਦੀਆਂ ਇਨਸਾਨੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਖੁਦਾ ਤਾਂ ਹੈ।

ਆਮ ਵਾਂਗ, ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਉਥਲ ਪੁਥਲ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਜਿਹਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੁੱਧਵਾਨ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ, ਹਰ ਸਾਲ ਵਧਦੀਆਂ ਹੀ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਡੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਅਤੇ ਨਿਗੂਣੇ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਖੁਦਾ ਤਾਂ ਹੈ।

ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ।

... ਕਾਸ਼ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕਬੂਤਰ ਜਿਹੇ ਖੰਭ ਮਿਲਦੇ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਉੱਡ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਅਰਾਮ ਪਾਉਂਦਾ!
ਵੇਖੋ, ਮੈਂ ਦੂਰ ਵਾਟ ਉੱਡ ਜਾਂਦਾ, ਅਤੇ ਉਜਾੜ ਵਿਚ ਬਸੇਰਾ ਕਰਦਾ! ਮੈਂ ਹਨੇਰੀ ਅਤੇ ਤੂਫਾਨ
ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਓਟ ਲੈਂਦਾ (ਜ਼ਬੂਰ 55:6-8)।

ਯਕੀਨਨ, ਜੇ ਦਾਉਦ ਨੂੰ ਖੰਭ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਉਹ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਉੱਡ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਉਥੇ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾਈ ਰੱਖਦੀਆਂ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਉੱਥੇ ਵੀ ਹੁੰਦਾ। ਇਸੇ ਦਾਉਦ ਨੇ ਜ਼ਬੂਰ 139 ਲਿਖਦਿਆਂ ਉਸਦੀ ਅਸੀਮ ਮਹਾਨਤਾ ਦਾ ਗੀਤ ਇਵੇਂ ਗਾਇਆ ਕਿ ਸਦੀਆਂ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਡੇ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਟੁੰਬਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਪਾਠ ਅਥਿਲੇਨ ਕ੍ਰਿਸਚਿਅਨ ਕਾਲਜ ਲੈਕਚਰਜ਼, 1958 ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਥਿਲੇਨ ਕ੍ਰਿਸਚਿਅਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੈਕਚਰਸ਼ਿਪ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈ ਕੇ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ।